

BÜYÜMEK

Serin bir ilbahar günüydü. Kış aylarında kahverengi ve sarı renklerle süslü olan ağaçlar yeşillenmeye başlamış, ötüşen kuşların civıltısı yoldan geçen arabaların gürültüsünü bile bastırarak etrafa neşe saçır hale gelmişti. Parklarda çocuklar neşeyle oynuyorlardı. Evet Çankırı yine hayat dolu bir güne uyanmıştı.

Arkadaşarımla önceden sözleştiğimiz gibi saat 11.00'de Kent Meydanında buluştuk. Kent Meydanı bir kaç yıl önce eski Valilik binasının yerine yapılmıştı ve çok büyük bir yeşil alana sahipti. Yerin altında kalan kısmı ise çarşının tüm araç yükünü taşıyacak şekilde üç katlı otoparka sahipti. Ayrıca gelişen ve yerli ve yabancı turistler için cazibe merkezi olan Çankırı'ya tur organizasyonu ile gelen misafirlerin araçları için parkın bir köşesinde otobüs park alanı bulunmaktaydı.

Bu güzel Cumartesi gününü birlikte geçirmek üzere mezun olmamızın üzerinden beş yıl geçmesine rağmen halen dostluğumu devam ettirdiğim ilkokul arkadaşarımla buluşmak büyük bir keyifti benim için. Bugün için planımız eskiden boş dükkanlara ev sahipliği yaparken Belediye, Valilik ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarının projeleri ile tekrar canlanan ve eski çarşı olarak adlandırılan Sultan Süleyman Camisi etrafındaki hobi dükkanlarını, iş atölyelerini, sanatkarları barındıran arastaları ve medreseleri gezmekti. Ancak parka yeni gelmiş bir minibüsten inen orta yaşlı bir kişinin yanımıza doğru gelmesi geçireceğimiz enteresan bir günün ilk saatlerine başlamış olduk.

Kendisini Salih olarak tanıtan bu kişi Belçikadan misafirlerinin geldiğini ve bir kaç Türk arkadaşı ile birlikte yıllardır görmek için plan yaptıkları Çankırıya bu vesileyle gelme fırsatı bulduklarını anlattı. Çankırının gezilebilecek yerlerini internetten araştırdıklarını ancak Çankırıda bizzat yaşayan birinin kendilerine kılavuzluk yapmasının geziyi daha keyifli hale getireceğini söyledi. Ben de göz ucuyla onayını aldığım arkadaşarımla birlikte kendilerine yardımcı olabileceğimizi belirttim. Salih abi bir gezide en önemli şeyin gezi planı yapmak olduğunu söyleyince ben ve arkadaşarım aklımıza ilk gelen yerleri bir çırpıda söyleyiverdik:

- Şehrin içinden geçen Tatlıçay üzerinde gondol sefası yapmalısınız.

-Çay üzerinde su içine konulmuş masalarda kahve keyfi yaparak, mangala oynamak keyifli olacaktır.

-Eski çarşıda medreseler, arastalar ve dükkanlar arasında tarih kokusunu hissederek dolaşmanın tadına varın.

-Uçak kütüphane ile Çankırı Kalesi arasında teleferiğe binerek şehre tepeden bakmak

inanılmaz bir heyecan yaşatır insana.

-İçine otel de yapılmış olan Tuz mağarasına gitmeyi unutmayalım.

-Çevre yolunun kenarına çok büyük bir alana yapılmış olan spor kompleksini de ziyaret edelim.

-Eldivanda Anadolu Ereni Hacı Murad-ı Veli Hazretlerini ve kaledeki Emir Karatekin Türbesini de ekleyin programa.

-İstiklal Yolunda gezerek Kurtuluş Savaşı sırasında vatanın bağımsızlığı uğruna atalarımızın çektiği çileleri hissedin.

-İlgazda kayak tesislerini de ziyaret edin bence.

-Radyo ve İletişim Müzesini, Arkeoloji Müzesini, tarihi çamaşırhaneyi de gezdirelim size.

Arkadaşlarım sanki yıllarca turist rehberi olmak için bekliyorlarmış gibi bir çırpıda akıllarına gelen gezilebilecek yerleri söylediler. Artık şaşırılmamayı öğrenmeliyim. "Zaten ilkokulda öğrenciyken şakacılıkları kadar pratik zekalarıyla ve hazırcevaplıkları ile öğretmenimizi de az şaşırtmamıştı benim kankalarım."

Misafirlerimizi gezdirmek üzere yola çıkmadan önce ailelerimizi arayıp durumu anlatıp izinlerini almayı ihmal etmedik tabii ki. Önce onlara Tuz Mağarasını gezdirdik ve orada yüz yıllardır çürümeyen eşek ile fotoğraf çektirdiler. Onlara hikayesini anlattım:

-Bu eşek 200 yıl önce bu mağarada tuz yatağına düşerek ölmüştür ve bozulmadan günümüze kadar kalmıştır. Ankarada müzeye taşınan eşek bozulmaya başlayınca yeniden tuz mağarasına geri getirilmiştir. Gezmeye devam ederken orada kağrı gördüler ve sonra tuz heykelleri gösterdim ve Tuz Mağarasından çıktık. Tuz Dağının bir başka yamacından giriş yapılan ve yeni açılan hastaneyi görünce yabancı misafirler çok şaşırdı. Meğer Belçika'da çok büyük bir Tuz dağı mağarası ve tesisleri varmış ve her yıl milyonlarca turist ağırlıyormuş. Ama gezdirdiğimiz hastaneyi ve oteli çok beğenmişler. Bu da bizi gururlandırdı.

Saatler süren tuz mağarası gezisi sonrası aracı uçak kütüphanenin otoparkına park edip kütüphaneyi gezdirdik. Bol bol fotoğraf çektiler. Ardından teleferiğe binerek kaleye çıktık. Teleferik gezisi nefes kesici olmuştu. Çevre yolunu, uçak ve gemi kütüphanelerini, çevre yolunun tam kenarına yapılmış ve çok büyük bir alanı kaplayan spor kompleksini, hemen yanı başında yer alan yeni Devlet Hastanesini tepede seyretmek başka bir güzeldi.

Salih abi ile yabancı arkadaşlarına Emir Karatekin Hazretlerinin türbesinin girişinde bulunan tabeladan ve bizim anlattıklarımızdan çeviri yaparken misafirlerimizin bile uygulandığını fark ettim. Selçuklu Hükümdarı Sultan Aalparslan'ın komutanı ve Çankırı Fatihi olan Emir Karatekin gibi büyük insanların yaşadığı topraklarda nefes almanın büyüsunü yaşadım. Bir yandan da

aklımdan yabancı dil bilmenin ne kadar güzel bir şey olduğu geçiyordu. Çankırı Beyi Emir Karatekin Hazretlerinin türbesinde biz Fatiha okurken yabancı turistler de cam terasta manzaranın tadını çıkardılar.

Tekrar teleferiğe binerek aracın yanına döndük ve planımız dahilinde Ferit Akalın Radyo ve İletişim Müzesine gittik. Misafirlerin daha önce hiç böyle enteresan bir müze gezmediklerini söylemeleri hoşuma gitti. Ama özellikle müzeye adı verilen Ferit Akalın'ın hayat hikayesi çok ilgilerini çekti. Ferit Akalın 1939 yılında doğmuş ve Çankırı'ya elektroniği öğreten adam olarak tanınmış, dükkanına 'Elektronik Laboratuvarı' ismini vermiş, 1950'li yıllarda kendi radyosunu üretmiş, Çankırı'ya radyo ve televizyon yayınlarının gelmesi için çabalamış ve 22 Mart 1974 tarihinde Çankırı'da ilk defa televizyon seyredilmesini sağlamış bir dâhi. Haa unutmadan ekleyelim, 19 Mayıs 1969 tarihinde de stadyumda radyo dalgaları ile uzaktan kumanda edilen insansız arabaya tur attırmış. Ve koleksiyonundaki radyoları bağışlayarak bu müzenin açılmasını sağlamış. Sizin de aklınıza Vizotele filmindeki Emin karakteri geldi mi?

Çankırı artık yoğun turist çektiği için müzedeki görevlilerin beş ayrı dilde tanıtım yapabildiklerini bilmek de beni şaşırttı açıkçası.

Akşam olmak üzereydi. Misafirlerimize yöresel lezzetleri tadabilecekleri bir kaç yer önerisinde bulunduk. Akşam Yaren Ocağına katılabilmeleri için yönlendirmeleri yaptık.

Yarın için Eldivan ve Ilgaz turu, eski çarşı gezmesi ve Tatlıçay gezisi planladık. Nasıl olsa yarın günlerden pazardı. Salih abi ve misafirleri akşam da Yaren ekibi eğlencesine katılacaklar oradan geceleyecekleri otele geçeceklerdi. Zaten yoğun geçen günün yorgunluğunu atmaları zaman alacaktı. Sabah saat 08.00'de buluşmak üzere sözleştik.

Arkadaşlarımla ilginç ve eğlenceli geçen bir günün tatlı yorgunluğunun keyfini çıkararak vedalaştık ve ağır adımlarla evlerimize doğru yol almaya başladık. Günün hikayesini anneme, babama ve kardeşime anlatmak için sabırsızlanıyordum.

Fakat birden annemin "Talhaaa, Talhaaa. Uyan oğlum, okula geç kalacaksın." sesiyle ve omuzuma dokunan eliyle uyandım. Olamaz! Bütün bunlar rüya mıydı?

Neyse okula geç kalmamam lazım. Zaten benim de Çankırı'nın da büyümek için zamana ihtiyacımız var.

GİZEMLİ MAĞARA

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde göğe uzanan bir yerde bir kale varmış. Kalede dillere destan kral ve kraliçe yaşarmış. Güneşin yer yüzüne göz kırptığı bir vakitte kral ve kraliçenin güzeller güzeli çocuğu dünyaya gelmiş. Çocuklarının adını Rüya koymuşlar.

Küçük Rüya'nın çocukluğu kalede geçmiş. Kalenin dışında neler olduğunu çok merak ediyormuş. On altı yaşına girdiğinde kral babasından kalenin dışına çıkmak ve ülkeyi dolaşmak için izin istemiş. Kral kızının bu isteğini geri çevirmemiş. Rüya bu güzel cevap karşısında çok heyecanlanmış. Biran önce yolculuğa çıkmak için hazırlanmaya başlamış.

Hazırlıklar tamamlandıktan sonra Rüya merakla yolculuğa başlamış. Kale dışında daha önce hiçbir yeri görmediği için bir çok duyguyu yaşamaktaymış. Yolculuk sırasında nehirler, göller, dağlar gören Rüya, en çok merak ettiği büyük ormana ulaşmış. Ormanda kuşlar ,rengarenk çiçekler ve adını bilmediği bir çok hayvan ile tanışmış. Gezinti sırasında başlayan kuvvetli yağmurdan korunmak için yakında ki mağaraya sığınmışlar. Mağaranın içlerine sokuldukça bir ses duymuşlar:

-Sen kimsin ?

-Benim mağaramda ne arıyorsun?

Sesler yaklaştıkça Rüya daha da korkmaya başlamış. Şaşkınlığını ve korkusunu üstünden attıktan sonra deve durumu anlatmış. Ancak dev prensesin bütün konuşmalarını dikkate almayarak hırçınlaşmış ve herkesi korkutarak:

-İzinsiz girip, rahatsız ettiniz.

-Çabuk çıkın.

Rüya devin bu hırçınlığı karşısında, onu anlayark:

-Merak etme dev ben sana hiç bir şey yapmayacağım. Ben de sen gibi yalnızdım. Bence iyi anlaşabiliriz .

Dev ise:

-Sana bir şey yapmadan git buradan demiş.

Rüya:

-Neden beni dinlemiyorsun?

Dev ise:

-Ben yıllar önce Ilgaz'ın Kırkpınar Yaylasında ki mağaramda ailem ile yaşarken sen gibi yeni yerleri tanımak için Çankırı'ya gitmiştim. Ben beyaz tozların üzerinde kendimi bulutlarda gibi hissettim.Akşama kadar tozla oynadım.Karnım çok acıkmıştı.Yiyecek aramaya çıkmıştım. Tarlalarda topa benzeyen sarı sarı yiyecekler buldum.Merakla tatmaya başladım.Ancak bağırsıklar arttı ,insanlar bana saldırdı.Onlara derdimi anlatmaya çalıştım ancak beni hiç dinlemediler.Ellerinden zar zor kaçtım. O günden sonra insanlardan hep uzak durdum. Sizden arkadaş olmaz demiş.

Rüya devini çok iyi anlıyormuş.Kendisinde dev gibi uzaklarda yaşamak zorunda kalmıştı. Hiç arkadaşı da yoktu. Devini ikna etmeliydi. Düşündü taşındı en sonunda mağaranın içerisinde gördüğü tuzlar aklına geldi. Hemen bir parça tuz kırıp ufaladı. Bir avucuna çantasından çıkardığı şekeri,diğer avucuna da ufaladığı tuzu alıp devin karşısına dikildi.

Ey dev bütün insanları kötü zannediyorsun. Ancak sana kötü olmadığını anlatacağım. Sana iki tane tat tattıracağım. Önce tuzu uzatır ve dev bu tadı hemen tanır.Bu tuz der.Rüya daha sonra diğer elinde getirdiğini deve uzatır. Dev daha tatmadan, uzatılan beyaz tozun tuz olduğunu söyler. Ancak Rüya tatmasını ister. Dev isteksiz olsa da Rüya'nın uzattığı tozu tadar. Yüzündeki ekşilik yerini tebessüme, mutluluğa ve tatlılığa bırakır.

Rüya bu durumu gördükten sonra deve seslenir:

- Ey dev! Gördüğün ve tattığın gibi bütün beyazlar tuz değildir. Kimi beyaz toz tuzludur, kimi beyaz toz tatlıdır.İnsanlarda böyledir.

Rüyanın tatlı dili ve gösterdiği örnekten etkilenen dev, ikna olmuştu. Tozu tanımak için tatmak, insanı tanımak için konuşmak, paylaşmak gerek demiş. Rüya ile çok büyük dost olmuşlar.

Gökten üç elma düşmüş: biri bu masalı anlatana, biri bu masalı yazana, birisi de bu masalı dinleyene.

YAREN ALİ

Yıldıztepe'nin hükümdarı Padişah Hasan varmış. Padişah Hasan evlenmiş çoluk çocuğa karışmış yıllar yılları kovalamış ve çocukları büyümüş. Padişah birgün candan öte kızının hastalandığını öğrenmiş.

Padişah:

-Tez hekimlere haber uçurun kızımı tez iyileştirsinler.

Kızının yanına giden padişah bir de ne görsün kızı ölü gibi yatıyor. Nefesini zor alıyor, alını terlemiş, rengi solmuş bir şekilde yatıyor. Padişah hemen vezirini çağırır:

VEZİR: Buyrun padişahım!

PADİŞAH: Tez her yere ulak çıkar, yurt genelinde kızımı iyileştiren kim olursa gelsin. İyileştirene ağırlığınca altın vereceğim.

Aradan zaman geçmiş ve gelen hekimler kızını iyileştirememiş ama padişah ümidini hiç kaybetmemiş. Padişahın ulaklarından haberi işiten yaren Ali Yıldıztepe'ye gider ve padişahın huzuruna çıkar. Padişah gelen her hekimi yanına çağırır ve ilk önce padişah görüşür sonra kızının yanına gönderirmiş. Yaren Ali padişahın kızının yanına gider ve muayene eder ve padişaha döner ve hastalığın kızının hastalığıyla aynı olduğunu söyler.

Padişah: Ne yapacağız söyle yaren Ali.

Yaren Ali tedavinin kendi memleketinde olacağını söyleyerek, padişahın kızını yarenlerin diyarı Çankırı iline getirir. Çankırı'da bulunan tuz mağarasına götürür.

Yaren Ali padişahın kızını tuz mağarasına bulunan şifa çadırında her gün bir saat kalarak, yedi günde iyileştirir. Padişaha ulak gönderen yaren Ali kızının iyi olduğunu söyler ve Çankırı'ya davet eder.

Padişah ulakla yaren aliye haber gönderir:

PADİŞAH: Yola çıkmak için hazırlıklara başladıklarını söyler.

Yaren Ali padişahın gelen haberi alır almaz yaren arkadaşlarına “yöresel kıyafetlerinizi, güzel elbiselerinizi giyin ve padişahı karşılayalım” der.

Yaren ali padişahı yaren kıyafetleri ile karşılarlar yarenler hünelerlerini gösterip eğlence ve aldıkları eğitimi yaptıkları güzel sanatları, kış döneminde yaktıkları ocaklarla varlığını sürdüren yarenler geleneği devam ettirirler. Bunların hepsini yaren Ali padişaha anlatır ve padişah da onlara bu geleneği sürdürmeleri için yardımcı olur.

Padişah kızını görür çok sevinir iyileştiği için aliye teşekkür eder Ali'yi yanına çağırır Tuz Mağarasının özelliğini sorar Ali başlar anlatmaya sinüzite, üst solunum yolu hastalıklarına, uyku bozukluklarına. bronşit, astım , bunun gibi hastalıklara iyi geldiğini söyledi. Ilgaz dağındaki topladıkları dağ kekiğinden çay yapar ve içeriz hastalıklara şifa olur

Her gelen hastalar günü birlik yada burada kalarak yada giderken Tuz mağarasından çıkan tuzlardan alarak evlerine götürürler.

Padişah tuz mağarasını gezer ve buranın insanlara şifa dağıtan bir yer olduğunu görür ve kızı gibi hasta olan her kesin gelmesi için elinden geleni yapar ve Aliye sandıklar dolusu altın akçe verir. Ancak Yaren Ali ödülü kabul etmez.

- Yarenim ben

-Bizler gelenek ve göreneklerimize göre hareket ederiz. Gayemiz akçe değildir. İnsanlara hizmet etmektir.

Ali'nin sözlerinden bir kez daha etkilenen padişah:

-Tamam o zaman. İnsanlığa hizmet etmeniz için kullanın bu ödülü buraya bir mescit bir şifahane yapalım. Şifa arayan nice insana derman olmuş olursunuz der.

Bu güzel tekliften sonra Ali ve arkadaşları yani yarenler seyirlik oyunlarını sergilemeye başlarlar. Oyunlarının başında bağbozumu, samıt, deve kıpti, cirit ve çocuk oyunları gibi çeşitli oyunları padişahın huzurun da hünelerlerini sergilerler ve arkadaşları ile oynarlar.

Ali arkadaşları ile ZEYBEK de oynar padişah bu oyunlardan çok etkilenir ve Yıldıztepeye döner.

Yarenler sayesinde de Çankırı, Ilgaz dağı, tuz mağarası hiç unutulmayıp insanlığa hizmet etmeye devam etmiştir.